

Fältinventering
**Inventering av knölnate och invasiva växter
längs Mölndalsån vid Almedals fabriker
Göteborgs stad**

Titel: Inventering av knölnate och invasiva växter längs Möln-
dalsån vid Almedals fabriker

Version: 1

Datum: 2024-02-26

Uppdragsgivare: Göteborgs stad, exploateringsförvaltningen

Uppdragsnummer: 2055-04

Dokumentnamn: 2055-04_Inventering av knölnate och invasiva
växter_ver1

Rapport genomförd av: Amanda Gudmundson och Vilhelm Mo-
ran, EnviroPlanning AB

Rapport granskad av: Sofie Ellysson, EnviroPlanning AB

Rapport verifierad av: Amanda Gudmundson, EnviroPlanning AB

Bilder: EnviroPlanning

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Bakgrund	5
2.1	Knölnate	5
2.2	Invasiva växter	5
3	Metodik	6
3.1	Fältinventering	6
3.1.1	Knölnate	6
3.1.2	Invasiva växter	6
4	Resultat	7
4.1	Knölnate	7
4.2	Invasiva växter	7
5	Slutsats	10
6	Referenser	11

1 Inledning

Göteborg stad ämnar söka tillstånd för vattenverksamhet för att utföra flera olika åtgärder längs Mölndalsån vid Almedals fabriker. Åtgärder som planeras är bland annat att anlägga en gångbro och ekologiska kantzoner. Inför detta krävs olika typer av inventeringar och utredningar som underlag för att bedöma åtgärdernas påverkan på naturmiljön med mera. I samband med detta har EnviroPlanning AB på uppdrag av Göteborg stad genomfört en inventering av den fridlysta vattenväxten knölnate samt invasiva växter i och vid Mölndalsån inom det berörda området (figur 1).

Figur 1. Inventeringsområdet i Mölndalsån vid Almedals fabriker (österut).

2 Bakgrund

2.1 Knölnate

Knölnate (*Potamogeton trichoides*) är en tunn och smalbladig undervattensväxt som kan bli upp till en meter lång. Arten trivs på mjukbotten i näringsrika vatten, men missgynnas av alltför näringsrika förhållanden. Knölnate är sällsynt och i Sverige har arten bara påträffats i Kvillebäcken, Mölndalsån och Gullbergsån i Göteborg, samt i några få vattenförekomster i Skåne (Artdatabanken, 2015). Knölnaten är fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845) och klassad som sårbar (VU) enligt IUCN:s kriterier för rödlistning. Hotfaktorer mot knölnate är främst igenväxning, och därmed ökad konkurrens med övervattensväxter, samt hög näringsbelastning och torrläggning av vattenområden (Havs- och vattenmyndigheten, 2017).

2.2 Invasiva växter

I EU:s förteckning över invasiva främmande arter (EU-förordning nr 1143/2014) listas arter som klassats som invasiva främmande arter inom EU och som omfattas av ett förbud mot att importera, sälja, byta, odla, transportera, använda och hålla levande exemplar av dessa arter. De växtarter som tas upp på listan och som etablerat sig i Sverige är gul skunkkalla, jättebalsamin, jätteloka, tromsöloka, gudaträd, sidenört och smal vattenpest.

Utöver ovanstående arter har även blomsterlupin, kanadensiskt gullris, vresros och parkslide/jätteslide eftersökts. Dessa arter omfattas inte av någon lagstiftning om invasiva främmande arter i dagsläget, men betraktas som invasiva då de utgör ett hot mot den biologiska mångfalden eftersom de är mycket konkurrenskraftiga och tränger undan andra arter (Naturvårdsverket, 2022). Naturvårdsverket uppmanar till att dessa arter bör hanteras på samma sätt som de som finns listade på EU:s förteckning. Det vill säga att inte avsiktligt så eller sprida arterna vidare eftersom de är problematiska samt att de eventuellt i framtiden kommer att listas på en nationell förteckning över invasiva främmande arter som kommer att omfattas av olika förbud.

3 Metodik

3.1 Fältinventering

3.1.1 Knölnate

Fältinventeringen utfördes den 11 juli 2023 av biologerna Amanda Gudmundson och Vilhelm Moran, EnviroPlanning AB. Koordinatsystemet som använts är SWEREF99 12 00.

Inventeringen av knölnate genomfördes genom att systematiskt undersöka ån med hjälp av vattenkikare från båt (figur 2). Området undersöktes två gånger för att säkerställa att ingen knölnate förbisetts. Eventuella förekomster noterades i kartverktyget Qfield.

Figur 2. Inventeringen av knölnate skedde från båt med hjälp av vattenkikare.

3.1.2 Invasiva växter

Fältinventeringen genomfördes den 21 augusti 2023 av biologen Filip Myllyaho, EnviroPlanning AB. Inventering av invasiva växter skedde till fots från land. Eventuella förekomster kategoriserades utifrån utbredning/antal som enstaka, flera eller rikligt. Förekomster noterades i kartverktyget Qfield

4 Resultat

4.1 Knölnate

Vid inventeringen noterades ingen förekomst av knölnate inom utredningsområdet. Området hade relativt gott om makrofyter och växtlighet intill ån. Exempel på vattenväxter som noterades var pilblad som är klassad som nära hotad (NT) enligt artdatabankens rödlista, blommäss, gul näckros och igelknoppar (figur 3).

Figur 3. Vid inventeringen av knölnate noterades ingen knölnate men däremot flera andra vattenväxter såsom blommäss (längst upp till vänster), igelknoppar (mitten), gul näckros (längst ner till vänster) och pilblad (till höger).

4.2 Invasiva växter

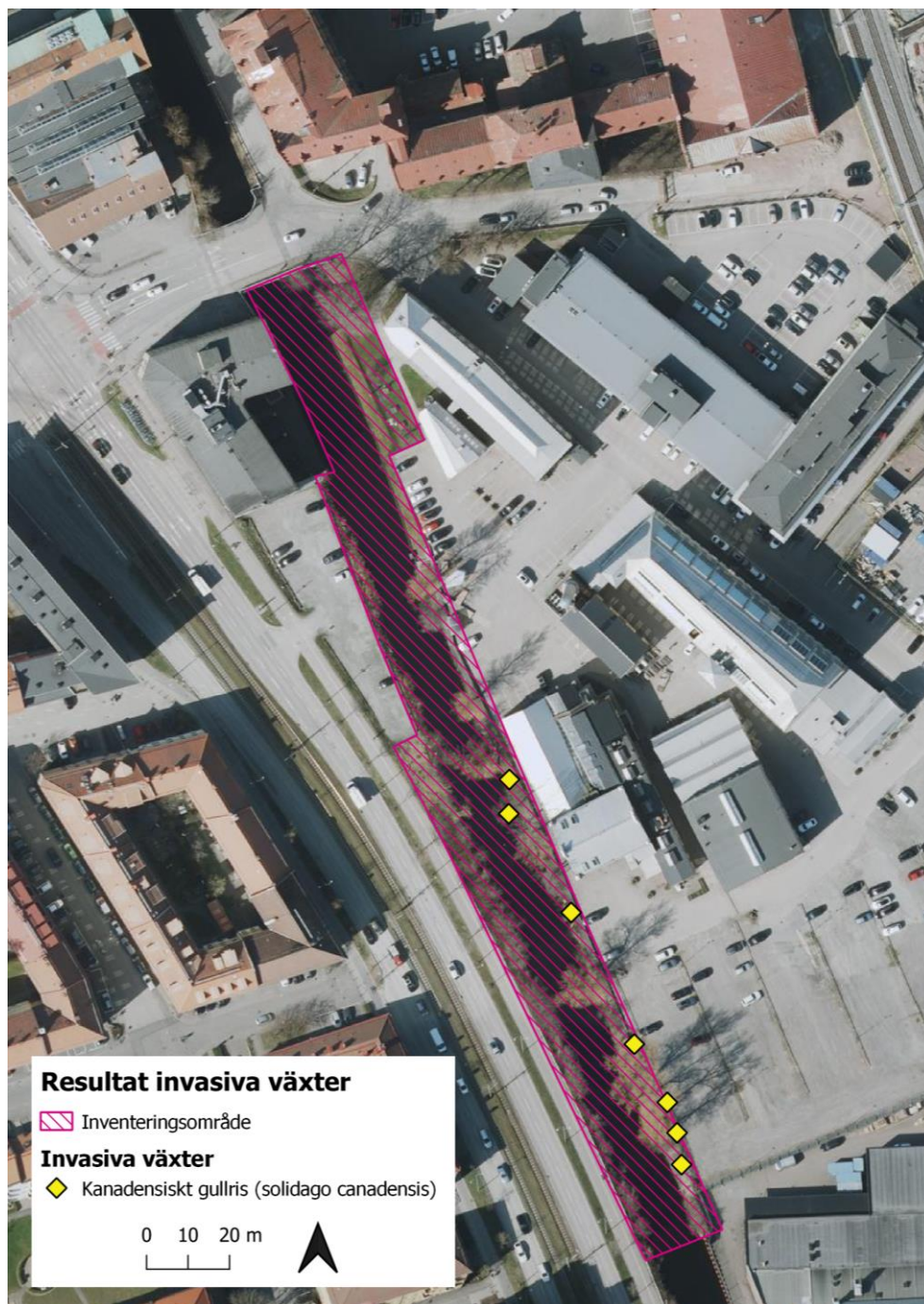
Vid inventeringen noterades förekomster av den invasiva växten kanadensiskt gullris (figur 4 och 5). Arten noterades på sju platser spritt i den södra delen av inventeringsområdet och växte både nära intill ån och vid de parkeringsplatser som finns inom området (figur 6). Samtliga noterade förekomster växte på områdets östra sida och kategoriserades som enstaka.

Figur 5. Den invasiva växten kanadensiskt gullris växer på flera ställen intill Mölndalsån inom utredningsområdet.

Figur 4. Den invasiva växten kanadensiskt gullris växer på flera ställen intill Mölndalsån inom utredningsområdet.

Figur 6. Resultat från inventeringen av invasiva växter med noterade förekomster av kanadensiskt gullris.

5 Slutsats

Resultatet av inventeringen av knölnate visar på att det inte förekommer någon knölnate inom utredningsområdet. Eftersom knölnate dock är en art som kan uppkomma tillfälligt eller vara återkommande rekommenderas att en inventering av knölnate görs igen innan byggarbeten startar i området, ifall arbete i vatten sker.

Även inventering av invasiva växter är lämpligt att upprepa inför arbetsstart eftersom de invasiva växter som noterats inom området kan sprida sig och breda ut sig på större område och andra arter kan även tillkomma. Det är viktigt att hantera invasiva växter och massor de växer i på lämpligt sätt för att minska risken för spridning av arten.

För att få en uppdaterad bild av områdets förekomst av invasiva växter och säkerställa att knölnate inte uppkommit i området rekommenderas därför att dessa inventeringar upprepas tätt inpå starten för kommande byggarbeten inom projektet.

6 Referenser

- Artdatabanken, SLU (2024). Hämtad från: <https://artfakta.se/artinformation/taxa/1284/detaljer#>
- EU-förordning nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter.
- Havs- och vattenmyndigheten (2017). Kunskapsuppbyggande program – 15 hotade makrofyterarter i permanenta vatten (HaV 2017:6). Göteborg.
- Naturvårdsverket, 2022. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/invasiva-frammande-arter/Arter/>